

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie marec 2013

II. senát

Nálezy:

spisová značka	II. ÚS 34/2012
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	13. novembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv oznámením a postupom okresného súdu na pojednávaní.</p> <p>Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že «Sťažovateľ sa ako verejnosť zúčastnil verejného pojednávania na okresnom súde, z ktorého vyhotovoval zvukový záznam. Sťažovateľ však vyhotovovaním zvukového záznamu nijako nerušil priebeh pojednávania, keďže jeho nahrávacie zariadenie nevydávalo zvuky ani nebolo zdrojom svetelných efektov, nebolo nadrozmerné, sťažovateľ sa za účelom vyhotovenia zvukového záznamu nepohyboval v súdnej sieni, ale iba pokojne sedel na mieste určenom pre verejnosť. Hodinu po začatí pojednávania si navrhovateľ všimol, že sťažovateľ vyhotovuje zvukový záznam priebehu pojednávania a upozornil na to sudkyňu. Sudkyňa na upozornenie zo strany navrhovateľa zareagovala tým, že sťažovateľovi najprv oznámila, že bol povinný požiadať súd o súhlas s nahrávaním, neskôr toto stanovisko zmenila tak, že bol povinný nahrávanie vopred oznámiť súdu. Súčasne sudkyňa oznámila sťažovateľovi, že zvukový záznam pojednávania nesmie použiť bez súhlasu súdu. Následne listom ... sťažovateľ požiadal súd o súhlas s použitím zvukového záznamu. Listom ... súd oznámil sťažovateľovi nesúhlas s použitím zvukového záznamu.»</p>
ratio decidendi	<p>Z ústavnej definície vyplýva, že právo na informácie zaručené v čl. 26 ústavy má tri zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Ide o tri relatívne samostatné zložky práva na informácie. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec existujú, aké a kde sa nachádzajú. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná.</p> <p>Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom.</p> <p>Ústava ponecháva v dispozičnej sfére každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie obrazového, zvukovoobrazového alebo zvukového záznamu.</p> <p>Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov nepokrýva všetky aspekty ústavného práva na informácie v zmysle čl. 26 ods. 1 ústavy a na daný</p>

prípád sa nevzťahuje [podľa § 3 ods. 1 zákona o slobode informácií sa tento zákon vzťahuje len na informácie, ktoré má inštitúcia k dispozícii, nemožno ho použiť na nahrávanie práve prebiehajúcej udalosti, inštitúcia podávajúca informácie má povinnosť vybaviť žiadosť o informácie v zákonom ustanovených lehotách a navyše sa podľa § 11 ods. 1 písm. d) zákona o slobode informácií tento zákon nevzťahuje na informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní].

Obmedzenie práva zaručeného podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy zákonom je možné, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti (čl. 26 ods. 4 ústavy). Základným predpokladom ústavnosti obmedzenia práva na informácie je to, aby bolo obmedzenie uložené zákonom. Termínom „zákon“ sa podľa judikatúry ústavného súdu rozumie neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily.

Zákonmi, ktoré upravujú právo na informácie v súvislosti s možnosťami a spôsobmi ich získavania, sú vzhľadom na daný prípad zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa § 116 ods. 2 OSP na zabezpečenie nerušeného priebehu pojednávania súd môže vykonať opatrenia potrebné na usmernenie správania prítomných osôb.

Podľa § 117 ods. 1 OSP pojednávanie vedie predseda senátu, a to tak, aby prispelo k spravodlivému rozhodnutiu, aby splnilo výchovný účel a aby prebiehalo dôstojne a nerušene. Robí vhodné opatrenia, aby zabezpečil splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov; dbá pritom aj na to, aby svedkovia, ktorí dosiaľ neboli vyslúchnutí, neboli prítomní na pojednávaní.

Podľa právneho názoru ústavného súdu zákon týmito ustanoveniami vymedzuje hranice sudcovského (predseda senátu, samosudca) rozhodovania o opatreniach potrebných na usmernenie správania prítomných osôb (teda nielen účastníkov konania), o vedení pojednávania so zreteľom na jeho dôstojný a nerušený priebeh, ako aj o vhodnosti opatrení na zabezpečenie splnenia účelu pojednávania.

Podľa § 34 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich sudca, ktorý vedie súdne pojednávanie, rozhoduje o tom, či je možné v priebehu pojednávania uskutočňovať obrazové záznamy, obrazové prenosy alebo zvukové prenosy. Ustanovenie citovaného zákona sa teda týka použitia videotechniky a v oblasti audiotechniky sa týka iba prenosov na diaľku (rozhlas, televízia), nie magnetofónových záznamov, pokiaľ súčasne nie sú diaľkovo reprodukované.

Keďže zákon o sudcoch a prísediacich nevyžaduje súhlas predsedu senátu (samosudcu) na vyhotovenie zvukového záznamu a nerobí tak ani iný právny predpis, ústavný súd vychádza z názoru, že v právomoci predsedu senátu (samosudcu) je iba to, aby v zmysle ustanovenia § 117 ods. 1 OSP urobil „vhodné opatrenia“.

Ústava neobsahuje zákaz prijímať informácie o činnosti orgánov Slovenskej republiky, teda ani o činnosti orgánov súdnej moci. Sťažovateľ bol v danom prípade v postavení osoby prítomnej na verejnom pojednávaní, ktoré tvorí vznik práva na všeobecne prístupný informačný zdroj a ktoré mu (t. j. každému) zaručuje prijímanie a vyhľadávanie informácií v zmysle čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.

Ústava ani zákonná právna úprava nevyklučujú situáciu, aby každá osoba prítomná na pojednávaní prijímala informácie z toho istého zdroja viacerými spôsobmi. Ponechávajú však na rozhodnutí každého oprávneného subjektu, v akej forme právo prijímať informácie uplatní (či si vyhotoví záznam písomne, či využije svoju pamäť alebo či pritom využije technické zariadenia určené na vyhotovenie zvukového záznamu).

Ústavný súd už konštatoval, že rozhodovacia právomoc predsedu senátu pri vedení pojednávania je obmedzená na súdnu sieň, v ktorej vedie pojednávanie, a časovo je vymedzená priebehom súdneho pojednávania (nemôže uplatniť oprávnenia podľa § 34 ods. 4 zákona o sudcoch a prísediacich, príp. opatrenia podľa § 116 ods. 2 a § 117 ods. 1 OSP mimo času pojednávania, t. j. pred pojednávaním alebo po pojednávaní).

Dôvodom nesúhlasu okresného súdu na použitie zvukového záznamu bola skutočnosť, že v priebehu súdneho pojednávania boli zverejnené mená osôb (obžalovaných), o ktorých navrhovateľ rozhodoval ako zákonný sudca v rámci trestného konania. V tejto súvislosti okresný súd argumentoval analogickým použitím vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní

	<p>súdnych rozhodnutí, ktorou sa vykonávajú ustanovenia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov týkajúce sa povinnosti súdov zverejňovať a sprístupňovať súdne rozhodnutia.</p> <p>Ústavný súd predovšetkým uvádza, že vyhláška č. 482/2011 Z. z., ako aj ustanovenie § 82a zákona o súdoch nadobudlo účinnosť 1. januára 2012, na posudzovaný prípad ich preto nemožno aplikovať. Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že vyhláška č. 482/2011 Z. z., ako aj citované ustanovenie zákona o súdoch sa vzťahuje na anonymizáciu rozhodnutí súdov, ktoré boli nimi vydané a ktoré podliehajú povinnému zverejňovaniu. V zmysle citovaných právnych predpisov sú povinné postupovať súdy pri plnení povinnosti poskytovať informácie o svojej činnosti a v žiadnom prípade ich nemožno aplikovať (ani analogicky) na subjekty realizujúce svoje ústavné právo na informácie.</p> <p>Povinnosť dbať na ochranu práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb pri slobodnom rozširovaní informácií v posudzovanom prípade zaťažuje sťažovateľa, a nie okresný súd, ktorý nenesie žiadnu zodpovednosť za prípadný zásah do týchto práv alebo oprávnených záujmov. Inak povedané, za prípadné porušenie (nerešpektovanie) práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb zverejnením zvukového záznamu nesie zodpovednosť sťažovateľ, a nie okresný súd, ktorý nemá žiadnu právnu možnosť limitovať sťažovateľa v dispozícii s vyhotoveným zvukovým záznamom z verejného súdneho pojednávania.</p> <p>V okolnostiach posudzovaného prípadu prichádzalo do úvahy prijatie opatrenia podľa § 116 ods. 3 OSP (vylúčenie verejnosti pre celé konanie alebo pre jeho časť), ku ktorému však okresný súd nepristúpil.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na informácie zaručené v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu na verejnom pojednávaní konanom a jeho oznámením porušené bolo.</p> <p>Oznámenie okresného súdu zrušuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: II. ÚS 28/96, II. ÚS 7/00, I. ÚS 57/00</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 433/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – v časti vyhovené - v časti nevyhovené (finančné zadosťučinenie)</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>7. februára 2013</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p>

<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovatelia namietali porušenie označených práv v konaní vedenom krajským súdom.</p> <p>Všeobecné súdy vo svojich rozhodnutiach zhodne konštatovali, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzavretá medzi žalovaným 1 a žalovaným 2 ako veriteľmi a žalobcom ako dlžníkom, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam je absolútne neplatná. Žalovaný 1 a žalovaný 2 ako veritelia a žalobca ako dlžník uzavreli zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam podľa § 553 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007.</p> <p>V súvislosti s touto zmluvou bola uzavretá zmluva o pôžičke, na základe ktorej žalovaný 1 a žalovaný 2 požičali žalobcovi spolu 569 000 Sk, pričom žalobca sa zaviazal pôžičku vrátiť do 21. januára 2005.</p> <p>Tento záväzok bol zabezpečený zabezpečovacím prevodom vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam. Ocenenie sporných nehnuteľností vykonal znalec a dospel k sume 1 864 000 Sk.</p> <p>Zabezpečenie malo zaniknúť, ak žalobca riadne a včas splní záväzok vrátiť poskytnutú pôžičku. Všeobecné súdy považovali zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva z 21. decembra 2004 za absolútne neplatný právny úkon.</p> <p>Nesplnením záväzku dlžníka zabezpečovací prevod spĺňa uhradzovaciu funkciu a z toho plynie povinnosť pre účastníkov zmluvy upraviť v zmluve práva a povinnosti tak, aby nebolo pochyb o tom, akým spôsobom sa majú účastníci z prevodu práva medzi sebou vysporiadať.</p> <p>V danej veci však absentuje také dojednanie, že v prípade, ak sa vlastníctvo veriteľa stane nepodmieneným, vzniká mu právo na plnohodnotné nakladanie s vecou, avšak nebolo zrejmé, že dlžníkovi po speňažení majetku malo byť zaistené vydanie tzv. hyperochy.</p> <p>Absencia takéhoto dojednania spôsobila absolútnu neplatnosť tohto právneho úkonu. Ak potom následne žalovaný 1 a žalovaný 2 previedli sporné nehnuteľnosti na žalovanú 3 a táto zasa ďalej na sťažovateľov, treba tieto ďalšie prevody považovať za neplatné, a to bez ohľadu na dobromyseľnosť žalovanej 3 ako aj sťažovateľov.</p> <p>Z rozsudku krajského súdu vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok okresného súdu. Zároveň bolo pripustené dovolanie proti rozsudku.</p> <p>V podanom odvolaní sťažovatelia okrem iného namietali, že ak žalovaný 1 a žalovaný 2 následne previedli sporné nehnuteľnosti na žalovanú 3 a táto zasa na sťažovateľov, pri uzatvorení kúpnej zmluvy boli títo nadobúdatelia dobromyseľní a vychádzali z údajov zapísaných na liste vlastníctva.</p> <p>Sporné nehnuteľnosti neboli ničím zaťažené a boli plne spôsobilé na prevod. Sťažovatelia do sporných nehnuteľností aj investovali a podstatnou mierou ich zhodnotili. Z tohto dôvodu sa zaťažili aj úverom.</p> <p>Podľa názoru krajského súdu okresný súd riadne zistil skutkový stav, na základe ktorého dospel k správne právnemu záveru o neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva a na ňu nadväzujúcich kúpnych zmlúv, ktorými sporné nehnuteľnosti boli prevedené na žalovanú 3, resp. na sťažovateľov.</p> <p>Krajský súd pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.</p> <p>Otázkou zásadného právneho významu je posúdenie, či absencia takých podstatných podmienok, ktoré ustanovenie § 553 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007 neupravuje, ale ktoré majú význam pre posúdenie určitosti a zrozumiteľnosti právneho úkonu (predmet záväzku, obsah záväzku a v danom prípade aj spôsob speňaženia zaistenia predmetu prevodu), robí právny úkon neplatným podľa § 37 ods. 1, prípadne podľa § 39 Občianskeho zákonníka.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>V danom prípade zo skutkových okolností vyplýva, že medzi účastníkmi konania nebol určený spôsob, ktorým by sa mala naplniť uhradzovacia funkcia zaisteného prevodu práva, resp. akým spôsobom sa má vykonať speňaženie zaisteného prevodu práva a v akom rozsahu má právo dlžník na vyplatenie rozdielu, keďže z výsledkov dokazovania vyplýva, že pre absenciu takéhoto dojednania žalovaný 1 a žalovaný 2 k výplate rozdielu do súčasnej doby nepristúpili.</p> <p>Právne posúdenie veci teda spočíva v nejednoznačnosti znenia ustanovenia § 553 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 2007</p>

	<p>vo vzťahu k naplneniu účelu zabezpečovacieho prevodu práva, ktorým podľa názoru krajského súdu je aj uhradzovacia funkcia, ak prevod vlastníckeho práva na veriteľov sa stane trvalým.</p> <p>Z namietaného rozsudku krajského súdu možno zistiť, že okresný súd riadne zistil skutkový stav, na základe ktorého dospel k správneému záveru o neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva a na ňu nadväzujúcich kúpnych zmlúv, ktorými sporné nehnuteľnosti boli prevedené na žalovanú 3, resp. na sťažovateľov.</p> <p>Možno konštatovať, že krajský súd sa námietkou sťažovateľov poukazujúcich na to, že konali v dobrej viere, nijako nezaoberal, a preto sa s ňou ani nevysporiadal.</p> <p>Skonštatoval totiž iba to, že tak zmluva o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva, ako aj následné kúpne zmluvy boli z dôvodov podrobne uvedených v rozsudku (a následne odobrených najvyšším súdom v dovolacom konaní) neplatné.</p> <p>Nijako sa však nevyjadril k vecnej správnosti či nesprávnosti toho výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bolo určené, že žalobca je vlastníkom sporných nehnuteľností, a to z pohľadu sťažovateľmi uplatnenej námietky, že kúpnu zmluvu uzavreli v dobrej viere.</p> <p>Možno zovšeobecniť, že nezaujatie žiadneho stanoviska k namietanej otázke, či dobromyseľné nadobudnutie vlastníckeho práva od niekoho, kto objektívne vlastníkom nebol, zakladá nárok na ochranu takto nadobudnutého práva, a ak áno, v akej forme, resp. rozsahu, znamená zjavnú neodôvodnenosť rozhodnutia.</p> <p>Na uvedenom zásadnom závere nič nemení skutočnosť, že krajský súd v konaní vedenom ústavným súdom prostredníctvom predsedu senátu, resp. sudcu spravodajcu doplnil chýbajúcu argumentáciu.</p> <p>Takýmto spôsobom nie je možné nedostatok odôvodnenia rozsudku krajského súdu zhojiť, pretože k nemu došlo mimo procesnoprávne vymedzeného kontradiktórneho rámca odvolacieho konania a okrem toho ide o názor iba jedného člena odvolacieho senátu.</p> <p>Nebolo možné vyhovieť požiadavke sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 280 000 € (spoločne a nerozdielne od okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu), keďže došlo jednak k vysloveniu porušenia označených práv sťažovateľov, k zrušeniu rozsudku krajského súdu a vráteniu veci na ďalšie konanie, čo v plnej miere napravilo vzniknutý protiústavný stav. Priznanie finančného zadosťučinenia prichádza totiž spravidla do úvahy vtedy, ak už uvedenými krokmi ústavného súdu nedôjde k plnej náprave porušených základných práv.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľov vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p> <p>Sťažnosti sťažovateľov vo zvyšnej časti nevyhovuje.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06 ESEP: Ruiz Torija c. Španielsko, Georgiadis c. Grécko</p>

<p>spisová značka</p>	<p>II. ÚS 498/2012</p>
<p>sudca spravodajca</p>	<p>Lajos Mészáros</p>
<p>druh konania</p>	<p>čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb</p>
<p>druh rozhodnutia a spôsob vybavenia</p>	<p>nález – vyhovené</p>
<p>dátum rozhodnutia</p>	<p>7. februára 2013</p>
<p>dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv</p>	<p>čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
<p>skutkový stav a základné fakty</p>	<p>Sťažovateľ namieta porušenie označených práv v konaní vedenom krajským súdom.</p> <p>Zo sťažnosti vyplýva, že uznesením okresného súdu bolo vyslovené, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia k trestu odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov s určením skúšobnej doby v trvaní 3 rokov uloženého mu rozsudkom okresného súdu neosvedčil, a preto trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov vykoná.</p>

	<p>Uznesením krajského súdu bola sťažnosť advokátky (ďalej len „obhajkyňa“) podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietnutá ako podaná neoprávnenou osobou.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa postupom krajského súdu došlo k porušeniu označených práv podľa ústavy a dohovoru.</p> <p>Sťažovateľ potom, ako uznesením okresného súdu bolo vyslovené, že sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a má vykonať trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov, splnomocnil obhajkyňu na obhajobu v tejto veci, a to vrátane podania sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu.</p> <p>Udelil splnomocnenie obhajkyňi a ten istý deň obhajkyňa podala proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť spolu s pripojeným splnomocnením, a to prostredníctvom pošty vo forme doporučenej listovej zásielky. Navyše, nasledujúci deň, obhajkyňa ďalší rovnopis sťažnosti (avšak už bez pripojenia splnomocnenia) aj osobne doručila do podateľne okresného súdu.</p> <p>Obhajkyňa potom, ako jej bolo doručené uznesenie krajského súdu o zamietnutí sťažnosti, nahliadla do spisu okresného súdu a zistila, že poštou zaslané splnomocnenie spolu s podanou sťažnosťou sa nachádza v spise, a to na č. l. 81, pričom z dátumovej pečiatky okresného súdu jednoznačne vyplýva, že podanie bolo okresnému súdu doručené poštou. Na dátumovej pečiatke totiž nie je uvedené, že by podanie bolo osobne podané. Pokiaľ mal krajský súd o tejto skutočnosti pochybnosti, mal sa obrátiť na obhajkyňu, ktorá by podacím lístkom pochybnosti o riadnom podaní sťažnosti s priloženým splnomocnením vyvrátila.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Zo spisu okresného súdu, ktorý si ústavný súd zadovážil, vyplývajú tieto relevantné skutočnosti:</p> <p>Na č. l. 72 je založená sťažnosť podaná v mene sťažovateľa obhajkyňou. Z dátumovej pečiatky okresného súdu vyplýva, že sťažnosť bola podaná osobne do podateľne. Hoci na konci podania je vyznačené, že jeho prílohou je splnomocnenie obhajkyne, z dátumovej pečiatky nevyplýva, že by boli nejaké prílohy do podateľne predložené.</p> <p>Z namietaného uznesenia krajského súdu vyplýva, že ním bola podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku zamietnutá sťažnosť obhajkyne proti uzneseniu okresného súdu. Podľa zistenia krajského súdu proti uzneseniu okresného súdu podala sťažnosť obhajkyňa, a to osobne na okresnom súde.</p> <p>Z obsahu predloženého spisového materiálu vyplýva, že sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu bola podaná len obhajkyňou, pričom sa tak malo stať v mene sťažovateľa ako klienta, avšak k podanej sťažnosti nepredložila splnomocnenie na obhajobu sťažovateľa.</p> <p>Z podanej sťažnosti síce vyplýva, že splnomocnenie pre obhajkyňu má tvoriť prílohu sťažnosti, toto však reálne súdu predložené nebolo, keďže nie je súčasťou spisového materiálu. Uvedenému nedostatku splnomocnenia nasvedčuje aj pečiatka podateľne okresného súdu o doručení sťažnosti, z ktorej vyplýva, že splnomocnenie skutočne netvorilo prílohu podanej sťažnosti. Krajský súd preto nemal a ani nemohol mať za preukázanú skutočnosť, že obhajkyňa bola oprávnená podať sťažnosť v mene sťažovateľa, a teda že sťažnosť bola podaná osobou na to oprávnenou.</p> <p>Na č. l. 80 sú založené doručanky, podľa ktorých uznesenie krajského súdu bolo doručené sťažovateľovi 13. februára 2012 a obhajkyňi 9. februára 2012.</p> <p>Na č. l. 81 je založená sťažnosť z 8. decembra 2011 proti uzneseniu okresného súdu, ktorej text je identický so sťažnosťou založenou na č. l. 72.</p> <p>Z dátumovej pečiatky okresného súdu vyplýva, že sťažnosť bola doručená 12. decembra 2011 v dvoch vyhotoveniach a s jednou prílohou. Nešlo o osobné doručenie do podateľne okresného súdu.</p> <p>Oba exempláre sťažnosti sú v spise založené (č. l. 81 a 82), rovnako aj splnomocnenie z 8. decembra 2011, ktorým sťažovateľ poveril obhajkyňu obhajobou vo danej trestnej veci okresného súdu, vrátane sťažnosti proti uzneseniu (č. l. 83).</p> <p>V spise sa nenachádza obálka zo zásielky, ale ani žiadne vysvetlenie v tejto súvislosti.</p> <p>Na č. l. 84 je založený úradný záznam z 13. februára 2012 podľa ktorého 10. februára 2012 zistila, že podanie obhajkyne (sťažnosť podaná sťažovateľom proti uzneseniu okresného súdu – dvakrát spolu so splnomocnením), ktoré bolo prijaté podateľňou okresného súdu 12. decembra 2011, nebolo správne zažurnalizované v spise</p>

asistentkou, ale bolo v spise len voľne položené.

Z poštového podacieho lístka predloženého ústavnému súdu sťažovateľom vyplýva, že na Pošte Bratislava 17 bola 8. decembra 2011 podaná doporučená listová. Adresátom bol okresný súd. Hmotnosť zásielky bola 0,022 kg.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým zo skutkového hľadiska konštatovať, že podľa nesporných tvrdení účastníkov konania sťažnosť z 8. decembra 2011 bola 9. decembra 2011 predložená osobne do podateľne okresného súdu, avšak bez priloženia splnomocnenia. Túto skutočnosť potvrdzuje aj obsah spisu okresného súdu.

Na základe listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, treba považovať za nepochybne preukázané, že sťažnosť popri jej osobnom doručení do podateľne 9. decembra 2011 bola podaná aj poštou, a to doporučené 8. decembra 2011. Sťažnosť v dvoch vyhotoveniach spolu aj so splnomocnením bola okresnému súdu doručená 12. decembra 2011 (č. l. 81, 82 a 83).

Hoci z úradného záznamu z 13. februára 2012 (č. l. 84) vyplýva len to, že sťažnosť v dvoch exemplároch spolu so splnomocnením doručená okresnému súdu 12. decembra 2011 nebola zaznamenaná, ale iba v spise voľne položená (zo záznamu teda nevyplýva, kedy presne boli tieto listiny do spisu voľne položené), niet dôvodu pochybovať o tvrdení krajského súdu, podľa ktorého v čase jeho rozhodovania sa listiny ešte v spise nenachádzali, a preto tam museli byť založené až po vrátení spisu okresnému súdu.

Vzhľadom na uvedené skutkové ustálenia možno vymedziť, že predmetom sporu je otázka výkladu ustanovenia § 36 ods. 5 Trestného poriadku, z ktorého krajský súd vyvodzuje, že sťažnosť bola podaná obhajkyňou neoprávnene, keďže splnomocnenie od sťažovateľa došlo okresnému súdu už po uplynutí zákonnej lehoty na podanie sťažnosti.

Podľa § 36 ods. 5 Trestného poriadku účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým zo skutkového hľadiska konštatovať, že podľa nesporných tvrdení účastníkov konania sťažnosť z 8. decembra 2011 bola 9. decembra 2011 predložená osobne do podateľne okresného súdu, avšak bez priloženia splnomocnenia. Túto skutočnosť potvrdzuje aj obsah spisu okresného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu takú interpretáciu a aplikáciu príslušného ustanovenia Trestného poriadku týkajúceho sa výkonu práva obhajoby obvineného zvoleným obhajcom, ktorá vo svojich dôsledkoch znamená popretie základného práva obhajovať sa prostredníctvom obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práva obhajovať sa prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) dohovoru, treba považovať za arbitrárnu pre jej ústavnú nekonformnosť. Je totiž povinnosťou všeobecných súdov interpretovať a aplikovať zákony ústavne konformným spôsobom.

Podľa názoru krajského súdu sťažnosť, ktorú v zákonnej trojdňovej lehote podala na pošte v zastúpení sťažovateľa jeho obhajkyňa v čase, keď už bola písomne splnomocnená obhajovať sťažovateľa, pričom k podanej sťažnosti splnomocnenie od sťažovateľa priložila, bolo treba s poukazom na ustanovenie § 36 ods. 5 Trestného poriadku považovať za sťažnosť podanú neoprávnenou osobou, keďže až doručením splnomocnenia okresnému súdu nastali jeho účinky (v čase spisania sťažnosti tieto účinky ešte nenastali, lebo splnomocnenie vtedy ešte okresnému súdu doručené nebolo).

Výklad ustanovenia § 36 ods. 5 Trestného poriadku, ktorý si krajský súd osvojil, treba považovať za arbitrárny, keďže vo svojich dôsledkoch celkom popiera označené práva sťažovateľa.

Bez ohľadu na skutočnosť, že účinky splnomocnenia nastávajú vo vzťahu voči orgánu činnému v trestnom konaní a voči súdu až okamihom doručenia splnomocnenia, vo vzájomnom vzťahu medzi zastúpeným a zástupcom sa splnomocnenie spravidla stáva platným a účinným už momentom podpísania splnomocnenia zo strany zastúpeného, resp. prejavom vôle zástupcu, podľa ktorého poverenie na zastupovanie od zastúpeného prijíma.

Vychádzajúc z uvedeného advokátka, ktorá vypracovala a podala sťažnosť v mene sťažovateľa v čase, keď už na to bola sťažovateľom splnomocnená, konala oprávnene, bola teda legitimovaná tento právny úkon v zastúpení sťažovateľa ako klienta realizovať.

Na jej oprávnení nič nemôže meniť skutočnosť, že splnomocnenie (spolu

	<p>so sťažnosťou) došlo okresnému súdu poštou už po uplynutí zákonnej lehoty na podanie sťažnosti. Totiž nielen účinky splnomocnenia, ale rovnako aj účinky podanej sťažnosti mohli nastať a aj nastali vo vzťahu voči všeobecným súdom až momentom doručenia týchto písomností okresnému súdu.</p> <p>Všeobecné súdy mohli preto na obe písomnosti prihliadať až po ich doručení, avšak s účinkami spätne ku dňu odovzdania zásielky na poštovú prepravu (vo vzťahu voči sťažnosti), resp. ku dňu udelenia a prijatia splnomocnenia advokátke (vo vzťahu k splnomocneniu).</p> <p>Na uvedenom závere nič nemení tá okolnosť, že krajský súd v čase svojho rozhodovania o poštou podanej sťažnosti, ku ktorej bolo pripojené splnomocnenie, nevedel, keďže tieto listiny sa v tom čase v spise nenachádzali. Znamená to, že krajský súd pri svojom postupe a rozhodovaní nijako subjektívne nepochybil. Nič sa tým však nemení na skutočnosti, že z objektívneho hľadiska je jeho rozhodnutie v rozpore s označenými právami sťažovateľa.</p> <p>V ďalšom konaní bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu. Bude teda vychádzať z toho, že sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, meritórne ju preskúma a rozhodne o nej.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že krajský súd porušil základné právo sťažovateľa obhajovať sa prostredníctvom obhajcu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo obhajovať sa prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu podľa čl. 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Uznesenie krajského súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd : I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06

spisová značka	II. ÚS 468/2012
súdca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	14. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv postupom krajského súdu v jeho konaní a jeho rozsudkom.</p> <p><i>„Konaním, ktorým došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, je rozsudok krajského súdu..., ktorým Krajský súd ... potvrdil rozsudok Okresného súdu... Porušovateľ rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a v sťažnosťou napadnutom rozsudku okrem iného uviedol: Aj odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že lex specialis v danom prípade reštitučné predpisy je treba primárne aplikovať. Iba, ak na vec nemožno aplikovať lex specialis, nastupuje aplikácia lex generalis, ale až sekundárne. V prejednávanom prípade však nebol na vec aplikovaný lex specialis, to znamená nárok nebol uplatnený podľa reštitučných predpisov, ale podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, teda lex generalis. Keďže reštitučný nárok nebol žalobcami uplatnený v zmysle reštitučných zákonov, uplynutím lehoty, počas ktorej to bolo možné zrealizovať, im zaniklo právo“.</i></p> <p>Sťažovateľka poukázala predovšetkým na to, že pozemok, ktorý je predmetom konania pred všeobecnými súdmi, nebol vyvlastnený a nikdy neprešiel na štát.</p> <p>Predmetnú nehnuteľnosť nadobudla tiež na základe výmeru o vlastníctve pôdy – prídelovej listiny zo 7. apríla 1948, z uvedeného vyplýva, že štát nemohol 22. septembra 1958 konfiškovať túto nehnuteľnosť V. K., ktorý už v tom čase nebol jej vlastníkom.</p> <p>Konštatuje, že ak štát takto postupoval, išlo by už len z tohto dôvodu o ničotný</p>

správny akt.

Relevantné je podľa sťažovateľky aj to, že prídel bol vykonaný 7. apríla 1948 a zápis v prospech štátu 22. septembra 1958, teda po uplynutí desaťročnej lehoty.

Ak uplynula táto lehota, bolo potrebné vziať podľa názoru sťažovateľky do úvahy aj ustanovenia o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (§ 116 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov). Keďže právni predchodcovia sťažovateľky nadobudli vlastnícke právo na základe prídelovej listiny, k odňatiu prídelu mohlo dôjsť len z dôvodov podľa § 23 ods. 2 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v znení neskorších predpisov.

Z týchto dôvodov podľa sťažovateľky neprešlo vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti na právneho predchodcu žalovaných (Československý štát), a preto nemôžu byť jeho vlastníkom ani žalovaní.

Sťažovateľka namieta ten právny záver všeobecných súdov, podľa ktorého ak sťažovateľka nevyužila svoje právo z reštitučných predpisov (*lex specialis*), nemôže sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva podľa občianskeho práva (*lex generalis*) z toho dôvodu, že jej právo zaniklo.

Ustanovenia reštitučného predpisu podľa jej názoru na daný prípad nedopadajú, a preto ich ani nemožno uplatniť, *lex specialis* neruší platnosť *lex generalis*, len jeho primárnu aplikáciu vylučuje do doby, kým je zistené, že ustanovenia *lex specialis* na prípad nedopadajú.

Namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces sťažovateľka odôvodnila tým, že krajský súd aplikoval na jej vec právne predpisy [najmä § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka a § 80 Občianskeho súdneho poriadku] spôsobom, ktorý zásadne poprel účel a význam aplikovanej právnej normy, teda ústavne nekonformne.

Krajský súd sa podľa jej názoru v rámci hodnotenia dôkazov relevantne nevysporiadal s jej argumentáciou, predovšetkým s argumentáciou, ktorá je uvedená v predmetných nálezochoch ústavného súdu. Odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu tak podľa nej nie je založené na dostatočných a právne relevantných dôvodoch, a tým je tiež v rozpore so zásadou spravodlivosti. Namietané rozhodnutie krajského súdu je podľa jej názoru v rozpore s konštantnou rozhodovacou praxou, je založené na nepredvídateľnej interpretačnej ľubovôli a je zásahom do princípu právnej istoty.

Krajský súd v rozsudku argumentoval tým, že:

a) v dôsledku princípu, podľa ktorého tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú, teda „*lex specialis* v danom prípade reštitučné predpisy je treba primárne aplikovať. Iba, ak na vec nemožno aplikovať *lex specialis*, nastupuje aplikácia *lex generalis*, ale až sekundárne. V prejednávanej veci však nebol na vec aplikovaný *lex specialis*, to znamená nárok nebol uplatnený podľa reštitučných predpisov, ale podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, teda *lex generalis*. Keďže reštitučný nárok nebol žalobcami uplatnený v zmysle reštitučných zákonov, uplynutím lehoty, počas ktorej to bolo možné zrealizovať, im zaniklo právo.“;

b) štát bol evidovaný ako vlastní nehnuteľností, aj keď sa stal vlastníkom bez právneho dôvodu a nenadobudol vlastnícke právo na základe platného právneho úkonu, keď ich v roku 1958 odňal bez právneho dôvodu, na základe tohto zápisu sa štát správal ako vlastní s tým, že na základe privatizácie a ďalších zmlúv sa nehnuteľnosti stali vlastníctvom žalovaných;

c) do spisu boli pripojené fotokópie výmeru o vlastníctve pôdy zo 7. apríla 1948, od ktorých bol nárok sťažovateľky odvodený v dvoch vyhotoveniach s tým, že vykazujú znaky rozdielnosti (krajský súd ale bližšie nevyšvetľuje relevanciu tohto argumentu a ani to, aké závery z tejto skutočnosti odvodil, pozn.);

d) súdna prax zaujala už odlišné stanovisko od rozhodnutí okresného súdu, prípadne krajského súdu, ktorými bolo určené vlastnícke právo prídelcov (krajský súd obsah tejto odlišnej judikatúry bližšie neuvádza, rovnako tak neuvádza ani nijaké konkrétne rozhodnutia, pozn.).

Krajský súd sa v odôvodnení namietaného rozsudku odvoláva aj na argumentáciu okresného súdu ako súdu prvého stupňa v jeho rozsudku pričom kľúčovým argumentom okresného súdu je právny názor, podľa ktorého „po uplynutí lehoty na uplatnenie reštitučných nárokov už nemožno oprávnenú osobu naďalej považovať za vlastníka

	<p>veci...“. Z uvedeného vyplýva, že nevyužitím možnosti domáhať sa reštitučného nároku v zákonnej lehote dochádza k nezvratnému zániku práva.</p> <p>Podľa okresného súdu pri výklade reštitučných predpisov má „<i>prioritu princíp právnej istoty</i>“ vzhľadom na to, že ani reštitučné nároky neboli zákonnou prekážkou pre privatizáciu a prípadné ďalšie prevody majetku, „<i>príčom za týchto okolností v prípade ak štát previedol majetok na tretie osoby, existuje v danom prípade zásada určitého legitímneho očakávania, že týmto vlastníkom musí byť daná možnosť počítať s udržaním stability právnych vzťahov...</i>“.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>V predmetnej veci je úlohou ústavného súdu posúdiť, či právny názor vyslovený krajským súdom v namietanom rozsudku, podľa ktorého ak osoba oprávnená domáhať sa podľa zákona o pôde reštitúcie svojho majetku, ktorý nadobudol štát bez právneho dôvodu, toto svoje právo v zákonom ustanovenej lehote nevyužila, hoci spĺňala podmienky ustanovené zákonom o pôde, nemôže sa domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva (bez časového obmedzenia) podaním určovacej žaloby podľa všeobecných predpisov občianskeho práva (hmotnoprávných i procesnoprávných), je výsledkom ústavne konformného výkladu vo veci aplikovaných ustanovení právnych predpisov.</p> <p>Ústavný súd sa už v minulosti zaoberal otázkou, či právny poriadok Slovenskej republiky nevyklučuje uplatnenie práv určovacou žalobou za súčasnej existencie reštitučného zákonodarstva v prípade, ak žalobca, ktorý nevyužil možnosť uplatniť si svoj nárok na základe reštitučných predpisov, podal žalobu, ktorou žiadal určiť, teda deklarovať existenciu svojho vlastníckeho práva.</p> <p>S odkazom na svoju staršiu rozhodovaciu prax dospel k záveru, že reštitučné predpisy neboli vydané pre ten účel, aby spôsobili zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale aby im uľahčili obnovenie tohto vlastníckeho práva.</p> <p>Preto, ak došlo k zabratiu majetku štátom bez právneho dôvodu, osoba nestratila svoj vlastnícky vzťah k tomuto majetku a nič nebráni tomu, aby sa svojho nároku, resp. finančnej náhrady domáhala žalobou opierajúcou sa o všeobecné predpisy občianskeho práva [podľa nástrojov ochrany vlastníckeho práva – žalôb určovacích, vindikačných (na vydanie veci), negatívnych a pod.].</p> <p>Ústavný súd napriek tejto argumentácii krajského súdu nezistil dôvod, pre ktorý by sa mal odkloniť od názoru vysloveného v jeho doterajšej rozhodovacej praxi. Rozhodnutie krajského súdu považuje ústavný súd za také, ktoré je založené na ústavne nekonformnom výklade dotknutých ustanovení právnych predpisov. Jeho argumentácia nemôže vo vzťahu k prípadom, keď došlo k zabratiu nehnuteľnosti štátom v rozhodnom období, bez právneho dôvodu, obstať.</p> <p>Krajský súd pri argumentácii nevzal do úvahy zmysel a účel reštitučného zákonodarstva, ktorým nebolo spôsobiť zánik vlastníckeho práva oprávnených osôb, ale naopak, uľahčenie obnovenia ich vlastníckeho práva. A v žiadnom prípade ním nemohlo byť a nebolo vytváranie dodatočných nadobúdacích titulov pre nadobudnutie vlastníckeho práva (štátom) s odstupom mnohých rokov, a tým aj legalizácia takých postupov štátu v dobe neslobody, ktoré boli nezlučiteľné nielen s ústavnými princípmi ochrany vlastníctva v ich dnešnom chápaní, ale boli v rozpore aj s právom platným v rozhodnom období.</p> <p>Pokiaľ zákonodarca vytvoril v § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde samostatný reštitučný dôvod spočívajúci v tom, že oprávneným osobám sa vydajú nehnuteľnosti, ktoré prešli na štát alebo na inú právnickú osobu v dôsledku prevzatia nehnuteľností bez právneho dôvodu, zmyslom tohto ustanovenia bolo uľahčiť oprávneným osobám dosiahnutie ich zápisu ako vlastníkov v katastri nehnuteľností v (nepochybne častých) prípadoch, keď štát zneužívajúc svoje postavenie v dobe neslobody a nedbajúc na platné právo pripustil zmenu zápisu vlastníckeho práva v evidencii nehnuteľností bez splnenia základných požiadaviek vyplývajúcich (aj) z vtedy platného práva.</p> <p>Uľahčenie postavenia oprávnených osôb malo spočívať aj v tom, aby nápravu zápisu svojho (stále existujúceho) vlastníckeho práva mohli dosiahnuť v relatívne jednoduchom správnom konaní a nemuseli sa domáhať súdnej ochrany svojho vlastníckeho práva.</p> <p>Zo základných zásad občianskeho práva možno potom vyvodiť, že v situácii, keď povinnej osobe (štátu) nesvedčí žiadny právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ostalo naďalej k nehnuteľnosti zachované vlastnícke právo toho subjektu, ktorý bol jej posledným vlastníkom pred dňom zápisu vlastníckeho práva štátu,</p>

hoci zápis v evidencii nehnuteľností tomu nezodpovedá.

Názor okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil, podľa ktorého zánik práva oprávnenej osoby postupovať podľa zákona o pôde márnym uplynutím lehoty ustanovenej v § 13 zákona o pôde znamená aj zánik jej vlastníckeho práva, tobôž v situácii, keď povinnej osobe (na rozdiel od oprávnenej osoby) nesvedčí žiaden nadobúdaci titul k nehnuteľnosti, zásadne popiera základné právo na vlastníctvo, tak ako to je garantované v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, či právo na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože jeho aplikácia by znamenala vytvorenie dosiaľ v právnom poriadku neznámeho spôsobu straty vlastníckeho práva fyzických osôb v prospech štátu.

Takýto záver nemožno vyvodit' ani z tretej vety ustanovenia § 13 ods. 1 zákona o pôde (neuplatnením práva v lehote právo zanikne), ktorá sa už len z hľadiska systematického a gramatického výkladu môže vzťahovať iba na zánik reštitučného nároku ustanoveného zákonom o pôde, avšak nie na zánik práva vlastníckeho garantovaného Občianskym zákonníkom, ústavou, listinou a dodatkovým protokolom.

Účelom reštitučných ustanovení zákona o pôde nebolo teda ustanoviť zákaz dosiahnutia revízie krokov štátu urobených v rozhodnom období márnym uplynutím lehoty na uplatnenie reštitučného nároku, ako to vyplýva z napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Rovnako tak systematickým a logickým výkladom zákona o pôde nemožno dospieť k inému záveru než takému, že reštitučné predpisy nevychádzali z domnienky, že vlastnícke právo prešlo na štát v rozhodnom období aj v prípade neexistencie titulu jeho nadobudnutia, ale iba z toho, že v tomto zmysle bol vykonaný zápis vlastníctva v prospech štátu v evidencii nehnuteľností. Ustanovenie § 6 zákona o pôde nerieši (spätne) vlastnícky režim nehnuteľností, zámerne hovorí v ustanovení § 6 ods. 1 písm. p) zákona o pôde o tom, že nehnuteľnosť bola „prevzatá“ štátom.

Z rovnakých dôvodov neobstojí ani argumentácia krajského súdu, podľa ktorej s ohľadom na princíp, že tam, kde existuje špeciálna právna úprava, nemožno použiť úpravu všeobecnú, a preto žalobou o určenie vlastníckeho práva nemožno obchádzať účel a zmysel reštitučného zákonodarstva. Sťažovateľka (spolu s ďalšími žalobcami) sa podaním určovacej žaloby nepokúsila obchádzať reštitučné zákonodarstvo, ale iba využila zákonom ponúkanú možnosť domáhať sa ochrany nimi tvrdeného (existujúceho) vlastníckeho práva procesne akceptovateľným spôsobom.

Ústavný súd nemá dôvod od svojho už skôr vysloveného názoru upustiť a konštatuje, že aj v prípade sťažovateľky prichádzala do úvahy žaloba podľa všeobecných predpisov občianskeho práva, teda podanie žaloby o určenie, že tu vlastnícke právo je. Takto podanú žalobu sťažovateľky boli preto všeobecné súdy povinné prerokovať a o nej rozhodnúť.

Je nepochybné, že mimoriadne významné v tomto kontexte sú nielen okolnosti tvrdeného nadobudnutia vlastníckeho práva (aj) sťažovateľkou, ale aj otázka, či nehnuteľnosť užívali po určitý (spravidla dlhý) čas dobromyseľne alebo nie, či sa správali ako jej vlastníci, držiteľia alebo detentori.

Posudzovať existenciu namietaného porušenia označeného vlastníckeho práva, jeho vznik, oprávnenosť ich držby a následné zmeny v osobách vlastníkov a vplyv týchto okolností na záver o tom, či vlastnícke právo žalovaní nadobudli a kedy a na základe akej právnej skutočnosti sa tak stalo, však patrí všeobecným súdom, ktorých úlohou je poskytnúť ochranu vlastníckemu právu účastníkom konania vedeného pred nimi.

Vo veci sťažovateľky sa však všeobecné súdy už týmito otázkami nevenovali s ohľadom na právny názor, na ktorom svoje rozhodnutie založili.

Z uvedených dôvodov považoval ústavný súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu o potvrdení rozsudku okresného súdu o zamietnutí žaloby (aj) sťažovateľky za rozporné s označenými ustanoveniami ústavy, listiny a dodatkového protokolu, pretože pri aplikácii citovaných zákonných predpisov všeobecným súdom sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že zásadne poprel ich účel a význam.

Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom krajského súdu a jeho rozsudkom

	porušené bolo. Rozsudok krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd: II. ÚS 231/09, III. ÚS 178/06, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012

spisová značka	II. ÚS 481/2012
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené --v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	14. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovatelia namietali porušenie označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu.</p> <p>Podstata sťažnosti sťažovateľov spočíva v ich tvrdení, podľa ktorého došlo rozhodnutím najvyššieho súdu k porušeniu ich označených základných práv z dôvodu, že najvyšší súd odložil vykonateľnosť dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti podľa § 243 OSP napriek tomu, že ústavne konformný výklad tohto ustanovenia nepripúšťa odklad vykonateľnosti určovacieho rozsudku, čo podľa názoru sťažovateľov vyplýva priamo z jeho povahy.</p> <p>Naopak, najvyšší súd zastáva názor o ústavnej konformnosti svojho postupu, pretože hoci v prípadoch týchto rozsudkov nemožno hovoriť o vykonateľnosti v pravom slova zmysle a táto sa prejavuje iba tým, že účastníci konania a príslušné orgány sú povinné výrok rozsudku rešpektovať, ustanovenie § 243 OSP nerozlišuje odklad vykonateľnosti podľa toho, či ide o rozsudok vykonateľný uplynutím parížskej lehoty alebo doručením, a navyše, najvyšší súd v zhode s týmto názorom už v niekoľkých veciach v dovolacom konaní povolil odklad vykonateľnosti určovacieho rozsudku.</p> <p>Sťažovatelia i najvyšší súd sa zhodujú v názore, podľa ktorého odklad vykonateľnosti právoplatného rozsudku v dovolacom má mimoriadny charakter. Najvyšší súd s ohľadom na toto východisko však zdôrazňuje dočasnosť rozhodnutia o odklade vykonateľnosti.</p> <p>Najvyšší súd svoje rozhodnutie založil na východisku, podľa ktorého ustanovenie § 243 OSP „<i>nerozlišuje odklad vykonateľnosti podľa toho, či ide o rozsudok vykonateľný uplynutím parížskej lehoty (§ 161 ods. 1 O. s. p.), alebo rozsudok vykonateľný momentom právoplatnosti (§ 161 ods. 2 O. s. p.)</i>“, v prípade statusových a určovacích rozsudkov nehovoríme o vykonateľnosti pričom tento záver má vyplývať zo skutočnosti, že „<i>síce v pravom slova zmysle a moment vykonateľnosti splyva s momentom právoplatnosti</i>“, avšak ich vykonateľnosť „<i>sa prejavuje v tom, že účastníci konania sú týmto výrokom viazaní</i>“ a „<i>ak rozsudok obsahuje skutočnosti, ktoré sa zapisujú v príslušnej evidencii (napr. evidencii katastra nehnuteľnosti), sú príslušné orgány povinné rešpektovať výrok rozsudku a na jeho základe vykonať potrebnú zmenu v tejto evidencii</i>“.</p>
ratio decidendi	Vo všeobecnosti platí, že odloženie vykonateľnosti rozhodnutia v rámci dovolacieho konania predstavuje vážne narušenie vlastností právoplatného rozhodnutia súdu, ktorými sú nezmeniteľnosť, závažnosť a nimi založené právne istoty, zároveň však platí, že ide o rozhodnutie dočasné a predbežné a odloženie vykonateľnosti bude dôvodné v tých prípadoch, keď priebeh dovolacieho konania vedie k záveru, že v ňom dovolateľ bude mať úspech a odložením vykonateľnosti sa predíde následnej reparácii už vykonanej

exekúcie.

Cieľom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia je zabrániť výkonu exekúcie počas dovolacieho konania, v dôsledku ktorého by na strane účastníka konania, ktorý dovolanie inicioval, v prípade jeho úspechu v tomto konaní vznikla škoda.

Ako vyplýva z ustanovenia § 243 OSP, zákon vyslovene neuvádza podmienky, ktoré musia byť splnené, aby bolo možné odložiť vykonateľnosť rozhodnutia napadnutého odvolaním.

Rozhodnutie o odklade vykonateľnosti rozhodnutia tak závisí od úvahy súdu. To však neznamená, že takéto rozhodnutie nemusí mať zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a môže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy), pretože podľa názoru ústavného súdu aj na vydanie rozhodnutia o odklade vykonateľnosti v rámci dovolacieho konania sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Základným účelom odkladu vykonateľnosti súdneho rozhodnutia je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom musia byť rešpektované aj základné práva toho, voči komu takéto rozhodnutie smeruje (čl. 12 ods. 2 ústavy). O

Odklad právoplatného rozhodnutia má mimoriadny charakter, pretože súd v takomto prípade pred rozhodnutím o dovolaní prelamuje právne účinky takéhoto právoplatného rozhodnutia.

Hľadať skutočný účel a zmysel ustanovenia § 243 OSP nemožno bez skúmania zákonného kontextu tohto ustanovenia v právnom poriadku, pričom sa nemožno obmedziť iba na ustanovenie § 161 OSP. Takýto postup by totiž viedol iba k formálnemu skúmaniu vykonateľnosti rozhodnutia ako právnej kategórie.

Podľa názoru ústavného súdu účelom inštitútu odkladu vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom (§ 243 OSP) je iba ochrana dovolateľa pred exekúciou vedenou (alebo hroziacou) na podklade napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

Iba vykonanie exekúcie voči dovolateľovi totiž môže spôsobiť nezvratnú stratu vlastníckeho práva dovolateľa, pretože exekučné predpisy nepripúšťajú navrátenie do pôvodného stavu (§ 61 Exekučného poriadku).

Zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnosti v príslušnej evidencii v prospech žalobcu v konaní o určenie vlastníckeho práva a ani následná dispozícia s predmetom konania žalobcom jeho (ďalším) prevodom takéto následky vo vzťahu k dovolateľovi nespôsobuje a nikdy už zo svojej povahy nevyklučuje možnosť prípadne úspešného dovolateľa domáhať sa navrátenia do pôvodného stavu.

Ústavný súd zastáva názor, podľa ktorého prichádza do úvahy, aby dovolací súd podľa § 243 OSP povolil odklad vykonateľnosti iba takého rozhodnutia odvolacieho súdu, na podklade ktorého možno nariadiť exekúciu.

Je nesporné, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním vo veci sťažovateľov takýmto rozhodnutím nie je a na jeho podklade exekúciu viesť nemožno.

Na týchto záveroch nemôže nič zmeniť ani najvyšším súdom zdôrazňovaná dočasná povaha napadnutého rozhodnutia o odklade vykonateľnosti a ani odkaz na iné obdobné vlastné nepublikované rozhodnutia, ktoré (tak ako na to poukazujú sťažovatelia) sa odchyľili od v minulosti prevládajúcich názorov vyslovených v právnej teórii.

Pokiaľ najvyšší súd v závere odôvodnenia svojho rozhodnutia poukázal na to, že sťažovatelia predmet sporu prevádzajú, táto skutočnosť nie je spôsobilá odôvodniť jeho rozhodnutie o odklade vykonateľnosti.

Treba prisvedčiť sťažovateľom, že žalovaný sa v takom prípade môže brániť účinkom právoplatného rozhodnutia (dispozícií s nehnuteľnosťou sťažovateľmi). S návrhom na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom patrí rozhodnúť okresnému súdu. Tento prostriedok je spôsobilý právam žalovaného poskytnúť dostatočne účinnú ochranu.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že rozhodnutím najvyššieho súdu došlo k procesnému excesu, ktorý zakladá zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu, keď jeho rozhodnutie nemá zákonný podklad (ustanovenie § 243 OSP nebolo na vec sťažovateľov aplikovateľné) a je tak prejavom svojvôle.

Keďže právne závery najvyššieho súdu sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, napadnutým rozhodnutím bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Pokiaľ sťažovatelia namietali aj porušenie svojho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, resp. práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu,

	<p>ústavný súd konštatuje jeho porušenie v nadväznosti na zistenie o porušení základných procesných práv sťažovateľov, ktoré viedlo k zásahu do ich práva na vlastníctvo (práva s vecou disponovať) bez zákonnej opory.</p> <p>Vo vzťahu k ostatným sťažovateľmi označeným základným právam a prípadne ďalším ustanoveniam ústavy, ktoré mali byť rozhodnutím najvyššieho súdu porušené (čl. 13 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2), ústavný súd uvádza, že s ohľadom na záver o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nebolo nevyhnutné zaoberať sa ďalej osobitne aj ich možným porušením v spojení s čl. 1 ods.1, čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 ústavy.</p> <p>Pokiaľ ide o tvrdené porušenie čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 ústavy, ústavný súd nezistil v postupe najvyššieho súdu porušenie základného práva sťažovateľov na rovnosť účastníkov v konaní (čl. 47 ods. 3 ústavy) a ani ich základného práva byť odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 2 ústavy).</p> <p>K porušeniu týchto základných práv sťažovateľov nemohlo dôjsť tým, že najvyšší súd na ich vec aplikoval ustanovenie právneho poriadku, ktoré sa na ňu nevzťahovalo, a ani tým, že najvyšší súd povolil odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, hoci pre žalovaného v konaní bol k dispozícii iný prostriedok nápravy, ktorý nevyužil. Z týchto dôvodov ústavný súd v prevyšujúcej časti sťažnosti nevyhovel.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základné právo na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na majetok podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu porušené boli.</p> <p>Zrušuje uznesenie najvyššieho súdu a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.</p>
 Použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Ústavný súd: IV. ÚS 82/09, II. ÚS 531/2011, I. ÚS 357/2012, I. ÚS 327/2010 Najvyšší súd: R 90/2000

 spisová značka	 II. ÚS 63/2012
 sudca spravodajca	Lajos Mészáros
 druh konania	 čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
 druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	 nález – vyhovené
 dátum rozhodnutia	21. februára 2013
 dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	 čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 3 Listiny základných práv a slobôd čl. 11 ods. 1 a 5 Listiny základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
 skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv v konaní vedenom najvyšším súdom.</p> <p>Podľa názoru sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva podľa ústavy, listiny, dohovoru a dodatkového protokolu.</p> <p>Zásadnou právnou otázkou v konaní bolo posúdenie, či možno sťažovateľa zapísaného v zozname advokátov komory, ktorý sa stal spoločníkom a konateľom advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným bez možnosti vykonávať advokáciu samostatne, naďalej považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení a požadovať od neho povinné platenie poistného na dôchodkové a nemocenské poistenie.</p> <p>Všeobecné súdy v tejto otázke zaujali stanovisko, že pokiaľ je sťažovateľ zapísaný v zozname advokátov, je nutné ho pre účely zákona o sociálnom poistení považovať</p>

	<p>za samostatne zárobkovo činnú osobu, a to až do času, kým nebude zo zoznamu advokátov vyčiarknutý.</p> <p>Sťažovateľ nepovažuje takýto výklad za ústavne konformný, pričom všeobecné súdy vôbec neskúmali možné logické dôsledky takéhoto postupu. Pripustili také účinky právnej interpretácie a aplikácie, ktoré nemožno v právnom štáte považovať za ústavne konformné a udržateľné.</p> <p>Všeobecné súdy sa podľa sťažovateľa nevysporiadali s námietkou, že nadobudnutím postavenia spoločníka a konateľa advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným advokát ako fyzická osoba priamo zo zákona stráca možnosť dosahovať výkonom advokácie príjem na vlastný účet, keďže nesmie vykonávať advokáciu samostatne (§ 15 ods. 6 prvá veta zákona o advokácii).</p> <p>Napriek tomu, že sťažovateľ ako fyzická osoba ostane zo zákona bez príjmu z výkonu advokácie, všeobecné súdy od neho očakávajú, že bude naďalej viac ako rok odvádzať poisťné na povinné dôchodkové a nemocenské poistenie.</p> <p>Momentom zápisu advokátskej kancelárie do zoznamu advokátskych spoločností s ručením obmedzeným sťažovateľ prestal byť ako fyzická osoba <i>de iure</i> i <i>de facto</i> podnikateľom.</p> <p>Oprávnenia i povinnosti, ktorých bol ako samostatný advokát nositeľom, prešli na advokátsku kanceláriu a sťažovateľ od tohto momentu zo zákona nesmie konať pri výkone advokácie na vlastný účet, teda poberať za výkon advokácie odmenu.</p> <p>Za situácie, keď priamo zákon vylučuje na strane sťažovateľa ako fyzickej osoby základný znak podnikania (možnosť dosahovať podnikateľskou činnosťou príjem), nemožno hovoriť o „<i>oprávnení na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu</i>“ a ani nie je možné požadovať od neho hradenie poisťného.</p> <p>Názor vyslovený všeobecnými súdmi treba podľa sťažovateľa považovať aj za diskriminačný. Totiž nie každá osoba, ktorá je zapísaná v zozname advokátov, je oprávnená advokáciu aj reálne vykonávať.</p> <p>Napr. osoby s pozastaveným výkonom advokácie (§ 8 a § 9 zákona o advokácii) zostávajú naďalej zapísané v zozname advokátov, a to i napriek tomu, že mnohí z nich dlhodobo pôsobia v iných právnických profesiách vrátane justície a prokuratúry.</p> <p>Tieto osoby majú zachované vymedzené členské práva a povinnosti voči komore, smú byť aj spoločníkmi advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným, avšak advokáciu po dobu pozastavenia činnosti vykonávať nesmú.</p> <p>Z toho dôvodu, rovnako ako spoločník a konateľ advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným, nemajú ani povinnosť platiť poisťné pre prípad škody spôsobenej výkonom advokácie. V prípade týchto osôb Sociálna poisťovňa nepodmieňuje zánik povinného sociálneho poistenia výmazom týchto osôb zo zoznamu advokátov ani netvrdí, že sú naďalej nositeľmi oprávnenia na výkon advokácie v zmysle § 5 písm. c) zákona o advokácii.</p> <p>Napriek tomu, že sa tieto osoby ocitajú v rovnakom právnom postavení (sú stále zapísané v zozname advokátov), správny orgán im priznáva podstatne priaznivejšie postavenie, než v akom sa ocitá sťažovateľ.</p> <p>Napokon, podľa § 72 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii predsedníctvo komory vydáva okrem iného aj záväzné potvrdenie o forme výkonu advokácie podľa § 12 zákona o advokácii a o skutočnosti, či advokát je samostatne zárobkovo činnou osobou podľa osobitného predpisu.</p> <p>V tejto súvislosti dôvodová správa k uvedenému ustanoveniu výslovne uvádza: „<i>Navrhované doplnenie § 71 ods. 2 písmenom k) umožňuje Slovenskej advokátskej komore vydávať záväzné potvrdenie o forme výkonu advokácie podľa § 12 tohto zákona, o skutočnosti, či advokát je samostatne zárobkovo činnou osobou podľa osobitného predpisu, napríklad na účely poistenia podľa zákona o sociálnom poistení.</i>“</p> <p>Preto nie je možné takéto potvrdenie ani zo strany Sociálnej poisťovne, ale ani z pohľadu všeobecných súdov svojvoľne ignorovať, resp. spochybňovať.</p> <p>Nemožno považovať za ústavne prípustnú takú prax, podľa ktorej sa napriek jasnej dikcii zákona podporenej dôvodovou správou bez právne relevantného odôvodnenia odmieta priznať aktu komory účinok predpokladaný zákonom.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Sťažovateľ tvrdí, že ako spoločník a konateľ advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným bez možnosti vykonávať advokáciu samostatne nemôže byť považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.</p> <p>Opiera sa pritom aj o to, že v prípadoch, v ktorých má advokát pozastavený výkon</p>

advokácie, ústredie uznáva, že takýto advokát nie je samostatne zárobkovo činnou osobou.

Najvyšší súd a ústredie sú naproti tomu presvedčení, že advokát vykonávajúci advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným je i naďalej samostatne zárobkovo činnou osobou, a to aj v prípade, ak nemá možnosť vykonávať advokáciu samostatne, keďže jeho oprávnenie vykonávať advokáciu stále trvá vzhľadom na pretrvávajúcu existenciu jeho zápisu v zozname advokátov.

Najvyšší súd je zároveň toho názoru, že advokát, ktorý má pozastavený výkon advokácie, prestáva byť samostatne zárobkovo činnou osobou.

V rozpore s tým podľa názoru ústredia i takéhoto advokáta bolo potrebné do 31. decembra 2010 považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné venovať sa najprv námietke najvyššieho súdu, podľa ktorej sťažovateľ ani v rámci správneho konania, ale ani v rámci prieskumného konania pred všeobecnými súdmi nepoukázal na to, že správne orgány odlišne posudzujú postavenie advokáta – konateľa advokátskej spoločnosti s ručením obmedzeným a advokáta s pozastaveným výkonom advokácie.

Poukázal na to až v konaní vedenom ústavným súdom. Najvyšší súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že práve pre nedostatok takejto argumentácie zo strany sťažovateľa sa ani on danou otázkou v rámci prieskumného konania nezaoberal.

Najvyšší súd teda vlastne naznačuje, že sťažovateľ nevyužil možnosť domáhať sa svojho práva takýmto spôsobom v náležitom čase a na náležitom mieste.

V uvedenej súvislosti je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ vo svojom podaní ústavnému súdu tvrdil, že správne orgány podľa jeho vedomostí v prípadoch advokátov s pozastaveným výkonom advokácie bez ďalšieho uznávajú, že takíto advokáti momentom pozastavenia výkonu advokácie prestávajú byť samostatne zárobkovo činnými osobami. Toto svoje sťažnostné tvrdenie však sťažovateľ ústavnému súdu nepreukázal.

Z vyjadrenia ústredia naopak vyplýva, že tvrdenie sťažovateľa nezodpovedá skutočnosti, pričom z vyjadrenia najvyššieho súdu možno zistiť, že takýto právny názor v protiklade so stanoviskom ústredia zaujal až najvyšší súd, pričom rozhodnutie s príslušnou právnou vetou bolo uverejnené v zbierke 4/2012 pod poradovým číslom 67.

Na základe uvedených skutočností možno konštatovať, že sťažovateľ námietku odlišného právneho posúdenia prípadov advokátov s pozastaveným výkonom advokácie z objektívnych príčin nemohol relevantným spôsobom uplatňovať ani v rámci správneho konania, ale ani v rámci správneho súdnictva postupom podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku.

Je to zrejme zo skutočnosti, že konanie pred všeobecnými súdmi sa ukončilo rozsudkom najvyššieho súdu, pričom rozsudok najvyššieho súdu, ktorým sa dospelo k názoru, že advokát s pozastaveným výkonom advokácie nie je samostatne zárobkovo činnou osobou, bol vyhlásený až 28. septembra 2011 a v zbierke bol uverejnený ešte neskôr v priebehu roku 2012. Preto podľa presvedčenia ústavného súdu treba námietku považovať za včas a na správnom mieste uplatnenú.

Zrejme z rovnakého dôvodu najvyšší súd (ako na to aj sám poukazuje) neanalyzoval v namietanom rozsudku vzájomný vzťah medzi advokátom – konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným a advokátom s pozastaveným výkonom advokácie z toho hľadiska, či sú tieto prípady obdobné v súvislosti s otázkou kvalifikácie takýchto advokátov ako osôb samostatne zárobkovo činných.

Je potrebné konštatovať, že rozsudok najvyššieho súdu uverejnený v zbierke 4/2012 v pod poradovým číslom 67 (v ktorom sa dospelo k záveru, že advokát s pozastaveným výkonom advokácie nie je samostatne zárobkovo činnou osobou) vzbudzuje z ústavnoprávneho hľadiska závažné otázky o tom, či závery v ňom prijaté obstoja vedľa záverov vyplývajúcich z namietaného rozsudku najvyššieho súdu (zhodných so závermi teraz skúmaného rozsudku najvyššieho súdu).

Podľa názoru ústavného súdu jadro právnej problematiky riešenej v už uvedených dvoch publikovaných rozsudkoch najvyššieho súdu sa javí obdobné do takej miery, že to vylučuje odchylné závery.

Najvyšší súd vidí zásadný rozdiel medzi právnym postavením advokáta – konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným a advokáta s pozastaveným výkonom advokácie v tom, že (hoci v oboch prípadoch zostáva advokát zapísaný v zozname advokátov) kým advokát s pozastaveným výkonom advokácie nemôže advokáciu vykonávať a nedosahuje

	<p>z nej príjem, zatiaľ advokát – konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným advokáciu vykonáva a dosahuje z výkonu advokácie príjem.</p> <p>Argumentácia najvyššieho súdu sa nejaví ako dostatočne presvedčivá.</p> <p>Je potrebné predovšetkým konštatovať, že predpoklad najvyššieho súdu, podľa ktorého mal sťažovateľ od chvíle, keď začal vykonávať advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, za výkon advokácie príjem, sa javí byť bez opory vo vykonaných dôkazoch. Sťažovateľ totiž tvrdí, že nijaký príjem za svoju činnosť ako konateľa v inkriminovanom období nedosiahol.</p> <p>Odhliadnuc od uvedenej nezrovnalosti treba v zásadnej rovine uviesť, že oprávnenie na výkon činnosti advokáta ako slobodného povolania v postavení samostatne zárobkovo činnnej osoby treba vidieť nielen vo formálnej rovine tvorenej existenciou zápisu v zozname advokátov, ale aj v materiálnej rovine danej jednak právom vykonávať advokáciu, ako aj právom dosahovať príjem z advokátskej činnosti.</p> <p>Advokát, ktorý je síce oprávnený vykonávať advokáciu, avšak nie je oprávnený dosahovať príjem z advokátskej činnosti (nemôže túto činnosť vykonávať na vlastný účet), nespĺňa materiálnu podmienku na to, aby mohol byť považovaný za osobu samostatne zárobkovo činnú v zmysle § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2010.</p> <p>Možno preto uzavrieť, že správne orgány ako iné orgány Slovenskej republiky neposkytli sťažovateľovi ochranu uplatneného práva, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny. Najvyšší súd toto pochybenie nenapravil, čím došlo k porušeniu základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 2 listiny.</p> <p>Zároveň došlo k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Vzhľadom na uvedený záver už nie je potrebné osobitne sa zaoberať namietaným porušením čl. 12 ods. 2 a čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 3 a čl. 11 ods. 1 a 5 listiny, čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	<p>Ústavný súd: II. ÚS 508/2010</p> <p>Najvyšší súd: sp. zn. 7 Sžo 44/2009 z 26. novembra 2009, sp. zn. 9 Sžo 52/2009 z 31. marca 2010</p>

spisová značka	II. ÚS 426/2012
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – v časti vyhovené --v časti nevyhovené
dátum rozhodnutia	21. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ namietal porušenie označených práv rozsudkom najvyššieho súdu.</p> <p>Sťažovateľ v sťažnosti porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu odôvodnil najmä tým, že najvyšší súd aplikoval ústavne nekonformným spôsobom ustanovenie § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení a s tým súvisiace ustanovenia zákona o advokácii, keď dospel na ich základe k záveru, podľa ktorého pre vznik povinného nemocenského a dôchodkového poistenia advokáta vykonávajúceho advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, teda v jej mene a na jej účet, a pre záver o tom, že takýto advokát je samostatne zárobkovo činnou osobou, je rozhodujúci jeho</p>

	<p>zápis v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou. Neuviedol však dostatočné dôvody, ktoré ho k takémuto záveru viedli. Ďalšími dôvodmi porušenia týchto práv malo byť nevysporiadanie sa najvyššieho súdu s argumentáciou v odlišnom rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu v obdobnej veci a ústavne nekonformný výklad ustanovenia § 71 ods. 2 písm. k) zákona o advokácii. Ako vyplýva z podanej sťažnosti, sťažovateľ tvrdí, že advokát – konateľ spoločnosti nie je „fyzickou osobou, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie“, pretože nie je oprávnený vykonávať advokáciu samostatne, resp. je „fyzickou osobou, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo“, pričom vychádza z toho, že rozhodujúce nie je to, či je v zozname advokátov zapísaný, ale to, či aj skutočne je ako fyzická osoba oprávnený poskytovať právne služby podľa § 1 ods. 2 zákona o advokácii. Sťažovateľ teda tvrdí, že ústavne konformný výklad pojmu „fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie“ pre účely § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení, je taký, že takouto osobou nie je advokát vykonávajúci advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, a to z dôvodu, že takáto osoba nemá oprávnenie na vykonávanie advokácie. Slová „<i>mať oprávnenie</i>“ na vykonávanie advokácie možno ústavne konformne podľa názoru sťažovateľa vykladať iba tak, že tento pojem je chápaný materiálne, a nie formálne, to znamená, že nestačí na splnenie podmienky „<i>mať oprávnenie</i>“ iba byť zapísaný do zoznamu advokátov, ale musí existovať aj reálna možnosť vykonávať. To v prípade konateľa spoločnosti s ručením obmedzeným, hoci je zapísaný v zozname advokátov, vylučuje § 15 ods. 6 zákona o advokácii. Potom aj pojem „fyzická osoba, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo“ treba vykladať tak, že ňou je práve takýto advokát – konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným.</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Ústavný súd sa najprv zaoberal tvrdeniami sťažovateľa, podľa ktorých týmto rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces v dôsledku ústavne nekonformného výkladu dotknutých ustanovení. Ide o tieto ustanovenia zákona o sociálnom poistení (v rovnakom znení k 10. februáru 2009, ako aj k 1. júlu 2009): Podľa § 3 písm. a) bodu 2 zákona o sociálnom poistení zárobková činnosť podľa tohto zákona je na účely nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia... činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby, z ktorej je povinne nemocensky poistená a povinne dôchodkovo poistená. Podľa § 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení povinne nemocensky poistení sú... samostatne zárobkovo činnná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9. Podľa § 15 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení povinne dôchodkovo poistení sú... samostatne zárobkovo činnná osoba, ktorá je povinne nemocensky poistená. Podľa § 128 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení poistné na nemocenské poistenie platí... povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činnná osoba. Podľa § 128 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení poistné na nemocenské poistenie platí... povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činnná osoba. Podľa § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy... b) samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení, a samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby uvedenej v § 5 písm. c). Podľa § 5 (nazvanom Samostatne zárobková činnná osoba) písm. c) zákona o sociálnom poistení samostatne zárobkovo činnná osoba podľa tohto zákona je fyzická osoba, ktorá... c) má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu..., pričom osobitným predpisom je v zmysle odkazu č. 19 napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 132/1990 Zb. o advokácii v znení zákona č. 302/1999 Z. z., zákon Slovenskej národnej rady č. 129/1991 Zb. o komerčných právnikoch v znení neskorších predpisov. Ako vyplýva z citovaných ustanovení, poistné na nemocenské poistenie je povinná</p>

platiť povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba [§ 128 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom poistení] a poistné na nemocenské poistenie povinne nemocensky poistená samostatne zárobkovo činná osoba [§ 128 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení]. Povinne nemocensky poistenou je samostatne zárobkovo činná osoba, ktorej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 [§ 14 ods. 1 písm. b) zákona o sociálnom poistení], pričom vo veci sťažovateľa splnenie týchto podmienok je potrebné posudzovať k 1. júlu 2009.

Ako vyplýva z uvedeného, povinnosť platiť poistné na nemocenské a dôchodkové poistenie vzniká iba za súčasného splnenia podmienky výšky definovaného príjmu za rozhodné obdobie a skutočnosti, že daný subjekt je samostatne zárobkovo činnou osobou.

Keďže sťažovateľ nespochybňuje správnosť záveru správnych orgánov o tom, že v roku 2008 dosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu, je potrebné sa zaoberať ďalej iba definíciou samostatne zárobkovo činnnej osoby.

Tou je (okrem iného) fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, v tomto prípade na výkon advokácie [§ 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení]. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnnej osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku oprávnenia na výkon advokácie (§ 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení).

S ohľadom na uvedené je potrebné zaoberať sa pojmami „fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie“, resp. „fyzická osoba, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo“, a to z hľadiska, či ich ústavne konformnému výkladu zodpovedá prístup, podľa ktorého je takouto osobou každý advokát zapísaný do zoznamu advokátov už len z dôvodu jeho zápisu v zozname advokátov (a prestáva takouto osobou byť iba jeho vyškrtnutím zo zoznamu advokátov), alebo taký výklad, podľa ktorého takouto osobou nie je (alebo ňou prestáva byť) advokát, ktorý vo vlastnom mene nie je oprávnený advokáciu vykonávať, hoci je síce zapísaný v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (napr. aj z dôvodu, že vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným zapísanej do zoznamu spoločností vedenom Slovenskou advokátskou komorou [§ 12 ods. 2 a § 71 ods. 2 písm. b) zákona o advokácii]).

Spoločníkom a konateľom spoločnosti s ručením obmedzeným založenej na účely výkonu advokácie môže byť iba advokát (§ 15 ods. 1 zákona o advokácii), pričom advokátom je ten, kto je zapísaný do zoznamu advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou (§ 2 ods. 1 zákona o advokácii).

Advokáti ako konatelia spoločnosti s ručením obmedzeným vykonávajú advokáciu v mene a na účet spoločnosti (§ 15 ods. 2 zákona o advokácii). Pritom platí, že advokát, ktorý vykonáva advokáciu ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne (§ 15 ods. 6 zákona o advokácii).

S ohľadom na skutočnosť, že v priebehu konania pred správnym orgánom a správnymi súdmi nebolo preukázané, že by sťažovateľ postupoval podľa druhej vety § 15 ods. 6 zákona o advokácii, týmto prípadom sa nezaoberal ani ústavný súd a vychádzal z toho, že na sťažovateľa sa v celom rozsahu vzťahuje prvá veta tohto ustanovenia, teda že nemôže súčasne vykonávať advokáciu samostatne.

Na rozdiel od sťažovateľa najvyšší súd v napadnutom rozsudku tieto pojmy vykladá tak, že rozhodujúci je zápis advokáta v zozname advokátov vedenom komorou (a potom už len jeho vyškrtnutie zo zoznamu advokátov), pričom zmena formy výkonu advokácie je bezvýznamná, a tento svoj výklad odôvodňuje tým, že nositeľom samotného oprávnenia vykonávať advokáciu ako takú je vždy len advokát (fyzická osoba), pretože je len jedno oprávnenie na vykonávanie advokácie a je udeľované výlučne advokátovi a bez ohľadu na formu výkonu advokácie.

Zatiaľ čo sťažovateľ za jediný správny výklad sporných pojmov považuje ich výklad z hľadiska materiálneho, najvyšší súd vychádza z jeho formálneho chápania.

Nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho

výkladu.

Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu.

Ústavný súd je toho názoru, že pri výklade uvedených pojmov (§ 5 a § 21 ods. 4 zákona o sociálnom poistení) je potrebné uprednostniť výklad materiálny a dospieť k záveru, podľa ktorého „*fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie*“, je iba advokát, ktorý môže ako fyzická osoba pri samostatnom výkone advokácie skutočne právne služby klientom poskytovať a prijímať za nich ako fyzická osoba aj odmenu.

„*Fyzickou osobou, ktorá má oprávnenie na vykonávanie advokácie*“, je teda iba advokát vykonávajúci advokáciu samostatne a iba v prípade ak nemá výkon advokácie pozastavený.

Na tomto závere nič nemôže zmeniť ani skutočnosť, že aj advokát – konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným musí byť v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou zapísaný.

Ako správne uviedol najvyšší súd – tento zápis je podmienkou na to, aby mohol advokát v mene a na účet iného subjektu (spoločnosti s ručením obmedzeným) advokáciu vykonávať.

„*Fyzickou osobou, ktorej oprávnenie na vykonávanie advokácie zaniklo*“, je preto každý advokát, ktorý vykonával advokáciu samostatne a následne začal advokáciu vykonávať ako konateľ spoločnosti s ručením obmedzeným, pretože samostatne advokáciu vykonávať v takom prípade už nie je oprávnený, čo vyplýva priamo zo zákona o advokácii.

K tomuto názoru dospel ústavný súd použitím metódy gramatického, logického, ale najmä systematického výkladu sporných ustanovení zákona o sociálnom poistení v kontexte ustanovení zákona o advokácii tak, ako sú už citované.

Neobstojí preto z týchto dôvodov ani názor najvyššieho súdu, podľa ktorého na účely zákona o sociálnom poistení treba advokáta zapísaného v zozname advokátov vedenom Slovenskou advokátskou komorou považovať za povinne nemocensky a dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu, a to bez ohľadu na skutočnosť, či advokátsku činnosť vykonáva ako advokát vo svojom mene alebo ako spoločník, prípadne konateľ právnickej osoby poskytujúcej služby advokácie.

Takto formulovaný názor totiž vychádza iba z formalistického výkladu dotknutých ustanovení, ktorý nezohľadňuje ich materiálnu podstatu, a tým ani zmysel a účel právnej úpravy.

Pre úplnosť je potrebné poukázať na ďalšie dva súvisiace aspekty tejto veci – chápanie následkov pozastavenia samostatného výkonu advokácie advokátovi pre jeho postavenie v systéme sociálneho poistenia a následnú zmenu právnej úpravy zákona o sociálnom poistení, ku ktorej došlo od 1. januára 2011 zákonom č. 543/2010 Z. z.

Ako je zrejmé z rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 45/2010 z 28. septembra 2011, z § 9 ods. 1 písm. a) zákona o advokácii vyplýva, že od okamihu pozastavenia výkonu advokácie advokát už nie je oprávnený poskytovať právne služby, a teda nemá oprávnenie na vykonávanie činností podľa osobitného predpisu, ak je naďalej zapísaný v zozname advokátov; táto skutočnosť má za následok na účely zákona o sociálnom poistení, že od tohto okamihu nemožno advokáta považovať za samostatne zárobkovo činnú osobu podľa § 5 písm. c) zákona o sociálnom poistení.

Ako vyplýva z uvedeného, aj v tomto prípade naďalej ide o advokáta, ktorý je v zozname advokátov vedenom komorou zapísaný, avšak zákon o advokácii nepripúšťa, aby poskytoval právne služby klientom, obdobne ako v prípade zmeny formy výkonu advokácie rovnako nepripúšťa, aby advokát – fyzická osoba poskytoval právne služby samostatne.

Aj toto rozhodnutie najvyššieho súdu je teda založené na materiálnom výklade sporných pojmov a upúšťa od prísne formalistického chápania oprávnenia vykonávať advokáciu patriaceho každému iba z dôvodu jeho zápisu v zozname advokátov.

Pokiaľ preto sťažovateľovi po zmene formy výkonu advokácie nezostal zachovaný (v materiálnom slova zmysle) status advokáta podľa zákona o advokácii, nemohol mu zostať zachovaný ani status samostatne zárobkovo činnnej osoby pre účely zákona o sociálnom poistení.

	<p>Ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie nepriznal s poukazom na to, že za dostatočnú satisfakciu pre sťažovateľa považoval už len konštatovanie porušenia jeho základných práv týmto nálezom.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom najvyššieho súdu porušené bolo.</p> <p>Zrušuje rozsudok najvyššieho súdu a vec vracia najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.</p> <p>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	<p>Ústavný súd: III. ÚS 341/07</p> <p>Najvyšší súd: sp. zn. 7 Sžso 27/2010 z 1. júla 2010, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 66/2012</p>

spisová značka	II. ÚS 556/2012
súdca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 ods. 1 ústavy konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	21. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	<p>čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky</p> <p>čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd</p> <p>čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka namietala porušenie označených práv v konaní vedenom okresným súdom.</p> <p>Zo sťažnosti a z doplňujúceho podania vyplýva, že rozsudkom okresného súdu v súdnom spore vedenom žalobcami proti obchodnej spoločnosti a sťažovateľke ako žalovanej 2 bola určená neplatnosť zmluvy o prevode nehnuteľností uzatvorená 21. januára 1999 medzi žalobcami ako predávajúcimi a žalovanou 1 ako kupujúcou.</p> <p>Súčasne bolo určené, že žalobcovia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností bližšie označených vo výroku rozsudku.</p> <p>V čase rozhodovania okresného súdu bola sťažovateľka zapísaná na liste vlastníctva ako vlastníčka sporných nehnuteľností, keďže ich nadobudla kúpou od manželov F. v roku 2002, a to potom, ako ich títo nadobudli od žalovanej 1.</p> <p>Okresný súd konal v neprítomnosti sťažovateľky, ktorej ustanovil opatrovníka.</p> <p>Postupom a rozsudkom okresného súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky. V roku 2008 odišla spolu s rodinou pracovať do Švédska.</p> <p>Predtým splnomocnila otca na všetky právne úkony a oznámila aj adresu na príslušnom miestnom úrade z dôvodu odhlásenia sa z povinnosti platiť poplatky za odpad.</p> <p>V žalobe bola nesprávne označená rodným menom.</p> <p>Na takto označenú adresu jej okresný súd doručoval žalobu a ostatné písomnosti, ktoré boli vrátené s poznámkou „<i>adresát neznámy</i>“.</p> <p>Bol jej ustanovený opatrovník v osobe zamestnanca súdu, hoci na tento postup neboli splnené podmienky. K ustanoveniu opatrovníka došlo potom, ako jej okresný súd nemohol doručiť žalobu. Okresný súd preto požiadal v rámci zisťovania pobytu sťažovateľky o súčinnosť Policajný zbor, ktorý neprofesionálne a nekompetentne hľadal, aj keď v centrálnom registri mala uvedenú novú adresu.</p> <p>Keď ju policajti nenašli ani tam, bezdôvodne nehľadali ďalšie osoby (rodičov sťažovateľky), od ktorých sa mohli o nej dozvedieť všetky údaje.</p> <p>Vzhľadom na ustanovenie § 29 Občianskeho súdneho poriadku za opatrovníka súd ustanoví osobu pôsobiacu v rodinnom, pracovnom, kultúrnom, prípadne v inom prostredí, ktoré je účastníkovi blízke.</p> <p>Súd môže za opatrovníka ustanoviť aj obec. Súd nemôže ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý prejednáva vec, a to s výnimkou vecí, v ktorých hodnota pohľadávky bez príslušenstva v čase začatia konania neprevyšuje 500 €.</p>

	<p>Postupom, akým bol ustanovený opatrovník, došlo k odňatiu práva sťažovateľky konať pred súdom. Okresný súd sa uspokojil so správou obvodného oddelenia Policajného zboru o neznámom pobyte sťažovateľky, pričom ďalej nezisťoval pravdivosť tohto tvrdenia. Len z tejto informácie predčasne vyvodil záver o tom, že pobyt sťažovateľky je neznámy.</p> <p>Pritom pri dôslednejšom preverovaní by sa bolo zistilo, že rodičia sťažovateľky bývajú a žijú v Košiciach. Namiesto toho okresný súd ustanovil opatrovníka zo zamestnancov okresného súdu, ktorý pôsobil zjavne ako nástroj na doručovanie písomností s cieľom urýchliť súdne konanie.</p> <p>Vyplýva to zo skutočnosti, že doručený rozsudok, ktorý bol v neprospech sťažovateľky, nenapadol opravným prostriedkom, a tak umožnil, aby rozsudok nadobudol právoplatnosť. Týmto výslovné formálnym postupom nemohol byť dosiahnutý zákonom sledovaný cieľ (zabezpečenie potrebnej ochrany práv sťažovateľky).</p>
<p>ratio decidendi</p>	<p>Podľa názoru sťažovateľky došlo k ustanoveniu opatrovníka bez toho, aby boli využité všetky možnosti na zistenie jej pobytu. Okrem toho bol opatrovník ustanovený v rozpore s ustanovením § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku.</p> <p>Okresný súd je presvedčený, že rozhodnutie ustanoviť opatrovníka bolo dôvodné, keďže ani starostlivým a mnohorakým prešetrovaním sa nepodarilo zistiť miesto pobytu sťažovateľky. K námietke porušenia ustanovenia § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku okresný súd nezaujal stanovisko.</p> <p>Ak súd alebo iný orgán koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu alebo inú právnu ochranu.</p> <p>Z pohľadu ústavného súdu treba predovšetkým konštatovať, že logický postup pri rozhodovaní o ustanovení opatrovníka podľa § 29 Občianskeho súdneho poriadku je, že sa najprv preskúma danosť niektorej zo skutkových podstát uvedených v odsekoch 1, 2 a 3 a až potom možno prikročiť k výberu osoby, ktorá by sa mala stať opatrovníkom v zmysle § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku.</p> <p>Otázka naplnenia skutkovej podstaty § 29 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej možno ustanoviť opatrovníka inter alia aj účastníkovi, ktorého pobyt nie je známy, je medzi účastníkmi konania sporná. Naproti tomu tvrdeniu sťažovateľky, podľa ktorého ustanovená opatrovníčka v osobe zamestnankyne okresného súdu nezodpovedala kritériám vyplývajúcim z § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku, okresný súd síce neprisvedčil, ale mu ani neoponoval.</p> <p>Keďže je zrejmé, že vzhľadom na tretiu vetu ustanovenia § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku v danom prípade nebolo možné ustanoviť za opatrovníka zamestnanca súdu, ktorý vec prerokúval, nejaví sa ako potrebné zaoberať sa analýzou otázky, či vôbec boli splnené podmienky na ustanovenie opatrovníka sťažovateľke.</p> <p>Keďže nešlo o „drobný spor“, je celkom nepochybné, že opatrovník musel byť ustanovený z takého okruhu osôb, ktorý vyplýva z prvej a druhej vety citovaného ustanovenia, čo sa však nestalo, a to ani napriek výslovnému zákazu podľa tretej vety.</p> <p>Taký postup všeobecného súdu, ktorým tento vyberie osobu opatrovníka v rozpore s ustanovením § 29 ods. 6 Občianskeho súdneho poriadku, treba považovať za arbitráry. Dochádza tým k závažnému zásahu do samej podstaty základného práva na súdnu ochranu, na prerokovanie veci v prítomnosti dotknutého účastníka konania, ako aj na to, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.</p> <p>Možno preto konštatovať, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu, na prerokovanie veci v jej prítomnosti, ako aj na to, aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny.</p> <p>V ďalšom konaní bude okresný súd viazaný právnym názorom ústavného súdu. Bude teda zrejme musieť vo veci znova konať, a to už priamo so sťažovateľkou, ktorej miesto pobytu sa stalo medzičasom už známym.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu, na prerokovanie veci v jej prítomnosti, ako aj na to, aby sa mohla vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.</p> <p>Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú</p>	<p>Ústavný súd: I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 26/94</p>

judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
---	--

Nálezy – priet'ahy v konaní:

spisová značka	II. ÚS 113/2012
sudca spravodajca	Sergej Kohut
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	8. novembra 2012
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v konaní o neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva podľa § 553 Občianskeho zákonníka, ktoré začalo v roku 2000.
ratio decidendi	<p>1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, dĺžka napadnutého konania podľa názoru ústavného súdu bola v istej miere závislá od skutkovej zložitosti veci.</p> <p>Z právneho hľadiska vec nemožno považovať za zložitú, pretože ide o bežnú agendu všeobecných súdov. Potreba znaleckého dokazovania však prispieva k jej faktickej zložitosti. Tieto skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri určení finančného zadosťučinenia.</p> <p>2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil, že počas dvanástich rokov trvania sporu okresný súd nariadil vo veci 13 pojednávaní, sťažovatelia sa však zúčastnili len na šiestich z nich. Súdny poplatok za návrh zaplatili až na výzvu okresného súdu deväť mesiacov po podaní žaloby.</p> <p>Tieto okolnosti v správaní sťažovateľov ústavný súd zobral do úvahy a zohľadnil ich na ich ťarchu, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci.</p> <p>Postup okresného súdu treba považovať za zbytočné priet'ahy v konaní, ktoré sú z ústavnoprávneho aspektu netolerovateľné, pretože k uvedenej nečinnosti, a teda k priet'ahom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania sťažovateľov, ale predovšetkým v dôsledku nečinnosti okresného súdu. Ústavný súd pritom už opakovane uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>Okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.</p> <p>Sťažovateľom priznáva finančné zadosťučinenie každému v sume po 2 000 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 378/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o s'ťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	24. januára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia namietali porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o určení neplatnosti dohody o vydaní vecí, ktoré začalo v roku

	2007.
ratio decidendi	<p>1. Dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon, ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom. Sťažovatelia neprispeli svojím správaním k priet'ahom v konaní, aktívne sa dožadovali pokračovania v konaní a taktiež podali kvalifikovanú sťažnosť na priet'ahy v konaní.</p> <p>3. Okresný súd bol v danej veci opakovane krátkodobo, ale aj dlhodobo nečinný. Nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne poldruha roka okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľov, aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Sťažovateľom priznáva finančné zadost'učinenie každému z nich v sume po 1 500 €.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 274/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	30. januára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov postupom okresného súdu v konaní o zaplatenie peňažnej sumy z titulu vydania bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným ako rozdiel medzi prevzatými zálohami a hodnotou skutočne realizovaných prác, ktoré začalo v roku 1999.
ratio decidendi	<p>1. Napadnuté konanie z právneho hľadiska nesignalizuje jeho zložitosť, pretože ide o štandardnú a stabilnú súčasť rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov. Avšak v spojení s potrebou vykonania ohliadky na mieste samom a vypracovaním znaleckého posudku na ustálenie skutkového stavu možno konštatovať, že prerokúvaná vec sa do istej miery stala skutkovo (fakticky) zložitou. Doterajší neobyčajne zdĺhavý priebeh napadnutého konania však ústavný súd nemôže pripísať len na vrub faktickej zložitosti prerokovávanej veci.</p> <p>2. Po rozhodnutí ústavného súdu č. k. I. ÚS 148/02-45 z 20. augusta 2003, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.</p> <p>Sťažovateľ neprispel – aj keď zákonná sudkyňa mala výhrady voči jeho správaniu pri ohliadke – v tomto období svojím správaním výrazne k priet'ahom v konaní.</p> <p>3. Nečinnosť okresného súdu nie je v kontexte viac ako 13 rokov trvania napadnutého konania ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne viac ako jedného roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd v období po rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 148/02-45 z 20. augusta 2003 porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.</p> <p>Sťažovateľovi priznáva finančné zadost'učinenie v sume 5 000 €.</p>

použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	Ústavný súd. I. ÚS 148/02
--	---------------------------

spisová značka	II. ÚS 275/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	7. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyslovení neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia, ktoré začalo v roku 2009.
ratio decidendi	<p>1. Ústavný súd konštatuje, že dĺžka napadnutého konania nebola závislá od zložitosti veci, ale, ako to bude v ďalšom vyhodnotené, predovšetkým od správania (postupu) okresného súdu. Napokon, ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitost' posudzovanej veci.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadne významné okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietahom.</p> <p>3. Odvolací súd v danom prípade musel rozhodnúť aj o odvolaní podanom v zmysle nesprávneho poučenia súdu, a tým súdna ochrana v posudzovanom konaní nebola „hospodárna, efektívna a bez zbytočných prietáhov“, a preto v okolnostiach danej veci je príčinná súvislost' medzi nesprávnym poučením a podaním odvolania účastníkom konania, resp. zbytočnými prietahmi v napadnutom konaní.</p> <p>Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä na skutočnosť, že obdobie zbytočných prietáhov a celkové trvanie napadnutého konania nebolo relatívne dlhé a vec bola ukončená späťvzatím návrhu, ústavný súd dospel k názoru, že aj konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto neuznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Sťažovateľovi finančné zadosťučinenie n e priznáva.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	***

spisová značka	II. ÚS 276/2012
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	čl. 127 konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	nález – vyhovené
dátum rozhodnutia	21. februára 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote postupom okresného súdu v konaní o vyporiadanie BSM , ktoré začalo v roku 2004.
ratio decidendi	<p>1. Podľa názoru ústavného súdu nebola závislá od zložitosti veci.</p> <p>Vec z právneho hľadiska nemožno považovať za zložitú, keďže išlo o štandardné</p>

	<p>rozhodovanie o vyporiadanie BSM, a ani po skutkovej stránke nebola vec obzvlášť zložitá, napr. dosiaľ nebolo treba nariadovať ani znalecké dokazovanie.</p> <p>2. Ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.</p> <p>3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v napadnutom konaní a predovšetkým poukazuje na to, že celkové trvanie tohto konania už 8 rokov na súde prvého stupňa (okrem dvoch mesiacov) je už samo osebe neprimerané, a to napriek tomu, že ústavný súd už svojím nálezom č. k. III. ÚS 210/2011-26 z 13. júla 2011 vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázal okresnému súdu konať v danej veci bez priet'ahov.</p> <p>Ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.</p> <p>Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 3 200 €</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd: III. ÚS 210/2011</p>

Spracovala: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie:

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.